

140640

BIBLIOTECA

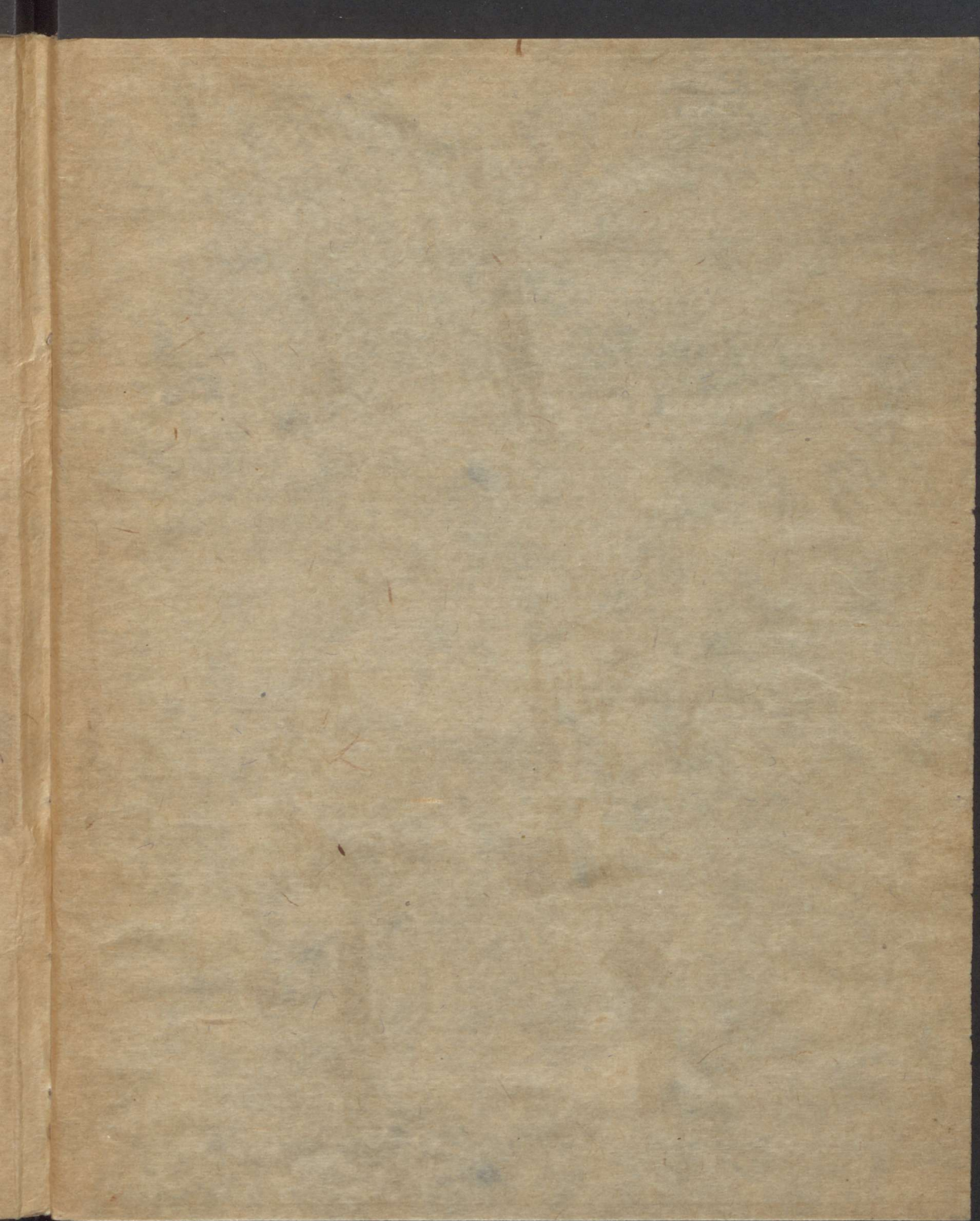
Universității

DIN CLUJ

WZONNI
THE IN PNOZA

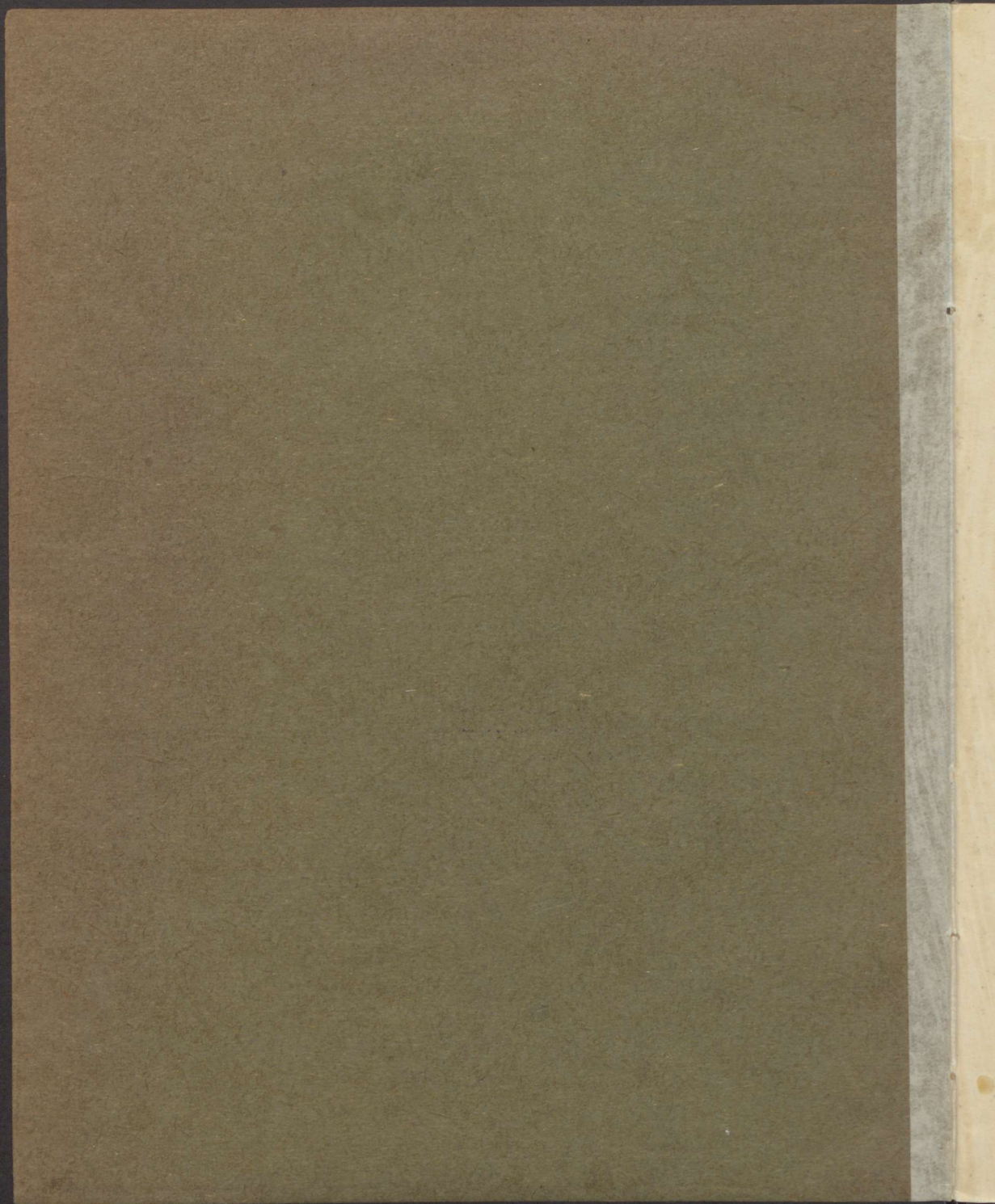
BIBLIOTECA UNIVERSITATII CLUJ
DUPLICAT

EMIL ISAC POEME ÎN PROZĂ

• TIP • LIT • ROM • S • A • ORADEA - MARE •

Emil Isac

E. O.

Poeme în Proză

Átadva : O. Sz. K.-nek
35.568-1940 IV számú
V. K. M. rend. alapján.

Bibl. Univ. Cluj.

Nr. 1228 1923

Litho.-Tipografia Românească.
Oradea-Mare. Str. Fr. Deák, 2.

140640

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR	
Növedéknapló	
1943 év. 12. sz.	SZ.

DUMNEZEU MI-A ZIMBIT

Căutam fericirea în grădina vieții —
izvorul sângelui țâșnea din întuneric — și
era sfântă, adâncă tăcerea.

Cărările grădinei vieții șerpuiau tainice
— și de pe copaci atârnavă fringhii; s'au
spânzurat atâtea cari ar fi vrut să spân-
zure pe alții.

Creșteau flori bogate, grase și grele
de parfum — lacurile de lacrimi abureau,
și în iarbă străluceau oase — ah, în gră-
dina vieții sunt multe stârvuri, pe care le-a
uitat grădinarul să le măture din cale.

Căutam fericirea.

Chemam vântul să-mi spue unde-i feri-
cirea și cerul își trimetea vânturile sale
reci — chemam noaptea să mă ducă în
brațele fericirii: fecioară cu ochii de foc
și plete de șarpe.

Căutam fericirea.

Și în iarbă străluceau oasele și frin-
ghiile șuerau pe crăcile copacilor — și în
nisipul grădinei simțeam zâmbetul de aur,
ce a murit în copii. Simțeam că pășesc
cu pasul celor cari au venit și s'au dus
fără să știe dece au venit și dece s'au
dus — simțeam că fiecare pas al meu fura
un strop din sângele meu, un zâmbet din
gură. — Niciodată stropul de sânge nu va
mai fi al meu — zâmbetul va fi al altuia —
grădina vieții, grădina vieții cu zaplaz de
aur, cu lacuri de lacrimi, cu bisericile moi
ale minții și cu râurile de sânge calde,
în care plutește leagănul și sicriul fără
rost....

Căutam fericirea.

Și deodată... În mine a crescut su-
fletul și sângele, mușchii și oasele. Sim-
țeam că trupul meu crește peste flori,
râuri, copaci, dealuri. Mi s'au desfăcut
aripile sufletului și sub ele simțeam toată
lumea — clocotea sub aripile mele inima. —

Cerul s'a luminat.

A dispărut bolta, stelele, luna și soarele lui -- și s'a topit lumea în cer și cerul într'o zare fierbinte -- și eu pluteam în zare ca o pasăre a veșniciei...

Dumnezeu mi-a zimbit.

Mi-a zimbit din veșnicie și simțeam că zimbetul lui mă soarbe, mă bea, storcea din mine sângele și creierul și nervii și sufletul -- și aripile mele fâlfâiau blânde...

Mi-a zimbit Dumnezeu.

Și zimbetul m-a ridicat în slavă...

Și când a dispărut zimbetul -- umblam lăcrămând pe cărările grădinei vieții. Am aflat fericirea.

Și lângă lacul lacrimilor aflai un copil, care se juca cu căpățâna tatălui său mort și fluera.

Când mi-a văzut privirea -- când a citit din privirea mea zimbetul lui Dumnezeu -- copilul a aruncat căpățâna. A zmulș de pe un pom al iubirii o floare

---

albă — și a sărutat-o pătimaș. Părul lui blond lumina ca mătasea de aur în dimineața ce a sosit fragedă — și pe cărările vieții veneau cântând călători palizi.

DE CE NU DORMI?

Mamă-mea, — biată femeie cu inima frântă — intră cu lumânarea în mână, arde sufletul ei cald în lumânarea ieftină și să face bogată lumina, intră sfioasă, ca o biată femeie căreia i s'a frânt inima... și mă întreabă blândă, tremurătoare:

— De ce nu dormi?

Mamă ai vrea să doarmă feciorul tău, în somn alb, ca atunci, când dormea în brațele tale, când nu cunoștea pe Kant și nu repeta de zece ori: *vita est labor, labor est vita*. Când nu cunoștea femeii cu ciorapi *Fils d'Ecosse* și cu parfum *Houbigant* și fără inimă — când nu-l maltrata metafisica și meteorismul tatălui său — când toate, toate: erai numai tu, biată femeie cu inimă frântă.

Astăzi?

Măicuțo, somnul a sburat. A sburat cu copilăria. S'au făcut plătit, s'a vândut pe conștiință — s'a lămurit de știință. Astăzi somnul nu-mi aduce senzații — ci numai funcțiunile sistemului nervos — oh, somnul, somnul s'a dus.

Noapți întregi, îl gonesc de pe gene, ca pe un flutur de aur, pe care nu-l iubesc — căci fizica este interesantă, istoria cuminte, teosofia cuceritoare, metafizica cinstită, — și pe mine mă interesează viața, nu somnul. Somnul, pe care îl înțeleg — știu că este o minciună. Dar viața, pe care n'o înțeleg — o iubesc în minciunile ei. O, măiculiță minte Morus și Kepler și Heine și Co² și Rousseau — și toți câți au visat, au clădit, au dă-râmat și s'au gândit. Toți sunt supușii vieții și viața este somnul pe care îl înțeleg, gonindu-l de pe gene.

Mamă-mea — biată femeie cu inima frântă — intră în odaie, cu lumânarea în mână și spune încet:

— De ce nu dormi?

Afară vânturile Țes simfonii de suferință — cățelul latră în ogradă. Călători albaștri rătăcesc poate pe poteca grădinii noastre ruginite — mormintele se desfac și ies, tăcuți... Înșiruirea lor măreață, o horă a sufletelor rele. Vânturile gem, vânturile sbiară.

Din pădurile adânci vin dureri mari — și mama, ținând în mână lumânarea, își face cruce:

— De ce nu dormi? Ce vîjelie!

Și alunecă mama din oale, ca o stafie caldă — parfumul iubirei ei îmi leagă cunună de amintiri pe frunte... Oh, când eram copil... dormeam pe vremea aceasta, uitând că afară vuiesc vânturi, apropiind veșnicia de pământ — că somnul meu sboară ca un vultur de suferință, peste slavă și ceruri. —

Și deodată simt că e întuneric, și strig înghețat și încremenit:

— Mamă de ce-ai stins lumânarea?
Și nu-mi răspunde nimenea.

Toate sunt întunecate.

Departe, departe, foarte departe, plutește o flacără albă. E din lumânarea mamei mele.

VÂNTUL

Ghitara cântă și ascultă cântecul ei
femeea mea albă :

Sub balconul tău, stătea în vremuri
un arbore și avea ramuri verzi și frunze
mii și mii.

Și arborele s'a îndoiat, i-a crepat spi-
narea, și frunzele le-a risipit vântul.

Căci vântul risipește frunzele, sufle-
tele micșorate — și vântul a mângăiat
fruntea lui Adam.

Și vântul a fluturat părul blond al
Cosinzenei și vântul flutura drapelele negre
ale celor învinși.

Vântul. Vântul.

Și am apucat ghitară și am frînt-o
Zîngănire lungă cu țipăt, strunele.

Și vântul dusesese țipătul ghitarei ucise
și plânsul femeii mele.

Vântul duce în veșnicie plânsul.
Vântul.

IN O SEARĂ FRUMOASĂ...

Veneam acasă cântând. Veneam dela iubita mea, din grădina ei albă, din grădina cu trandafiri roșii și aduceam cu mine cântecile ei, zimbetele ei și visele de aur... Veneam dela iubita... și pașii mei erau ușori căci duceau greutatea fericirii.

Și strada era moartă... dormeau casele negre și nu sunau roțile de trăsuri și mirosul albastru al codrului întindea vâl de taină pe orașul obosit în farmecul primăverei, felinarele ardeau ca suflete de foc, cu pâlpâitul lor mistic — mai rățăcea câte un câine alb cu peri sbîrliți, strecurîndu-se pe lângă zidurile negre gonit parcă de singurătate... și toate se întunecau cu încetul, ca întunerecul pe care înzadar încerci să să-l frîngi cu cîntec și șoapte.

Veneam cîntînd și văzui în fundul străzii o casă cu ferestre luminate, zarea să scurgea palidă din geamuri, parcă erau razele unui soare mort — și casa cu pereți triști și zidită în tăcere, se ridica sihastră. Și lumina ferestrelor se reflecta pe stradă, ca sclipirile de ochi ale unui bolnav de moarte — și cum mă apropiam de casa cu ferestre luminate, mă gîndeam, că în casa cu ferestre luminate cîntă viața, este nuntă... joc... fericire... sună lăuta... să sărută doi îndrăgostiți...

Și conteni cîntecul pe buzele-mi, ca să pot auzi cîntecul din casa cu ferestre luminate... și lumina geamurilor se apropia de mine.

Și ajungînd în fața casei, m'am oprit la geamul luminos și am privit înăuntru.

Era o odaie tristă... Și un sicriu era în mijloc... și cînd privii înăuntru văzui dricari punînd pe un mort bătrîn în sicriu. Un dricar își șterse fruntea cu mînica... un altul aprinse două lumînări la căpătîiu

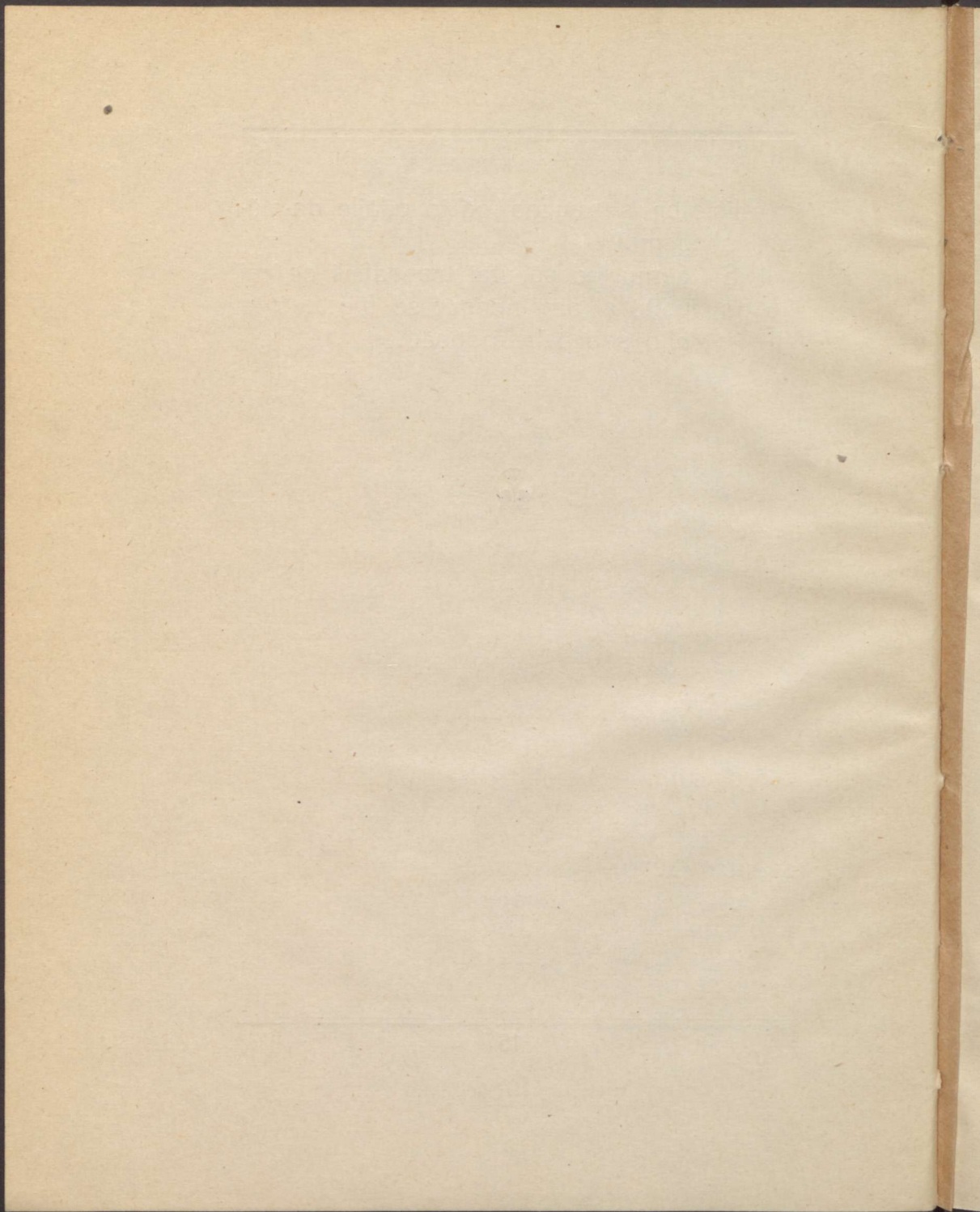

și sfișietor se auzea că în odăile de-alături plîng mulți.

Și tremurînd sărutai trandafirii ce mi i-a dat iubita și am început să fug...

— În o seară frumoasă...

SINGUR IN CODRU.

Bătrân fag, am venit la tine. Trăești de mult, și ai uitat să vorbești cu mine eri noapte. Acum am venit la tine, ca să-ți vorbesc: moșneagule, dojenește paserile, căci prea multă larmă fac. Spune-i isvorului să tacă, să nu se certe mereu cu frunzele, și dacă poți, amenință cu brațele tale uriașe orașul...

Fagule, fagule, orașul care-l vezi în depărtare, te urăște. Mereu se gândește să trimeată securi împotriva ta. Căci lemnul tău îi trebuie pentru spânzurători și sicriu. Fagule bătrân, cuminte și frumos, tu tată al pădurii, pe care te-a sădit furtuna, fagule cuminte și frumos, am venit astă-noapte să-mi vorbești. Spune, unde-i Dumnezeu? Tu-l cunoști căci în tine este seva veșniciei, în tine este creșterea

---

și puterea, în tine stă vremea și rădăcinile tale sunt morții cu șoaptele lor.

Fagule bătrân de ce nu-mi răspunzi? Doar și eu sunt din neamul tău: cresc și eu ca tine tăcut, iubesc, cânt, pătimesc, Nu mă cunoști? Sunt cel ce culeg flori și zîmbetul copiilor îl închid în cutia inimei mele, sunt jurător pe stele și pe vise, fagule bătrân, nu mă cunoști? Am venit la tine să vorbești cu mine. Liniștește-mă. Spune-mi poveștile tale: tu știi multe.

Și ramurile tale încep să tremure, un fior dulce te-a cuprins pe tine și-l simt și eu, ne unește durerea și iubirea, sufletul tău moșneag chiamă sufletul meu, viața ta și viața mea s'au recunoscut. Pe ochii mei sărută noaptea vis dulce. Am adormit în poala ta. Și tu păzești somnul meu. Dojenești vântul ca să nu-mi turbure odihna, florilor le poruncești ca să-mi reverse miresme, stai ca un tată bun și veghiezi la căpătâiul meu.

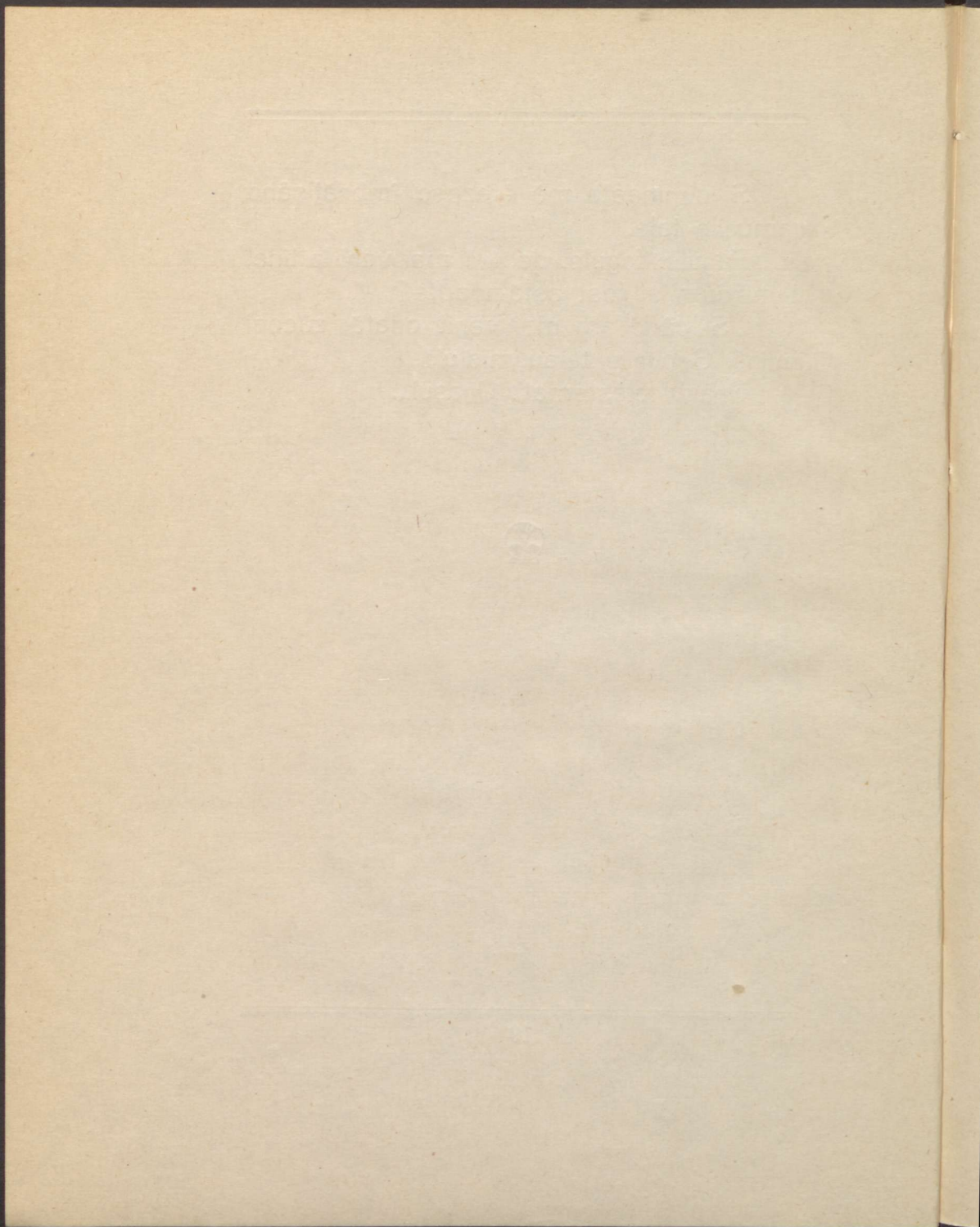
Și dimineața mă trezesc îmbrățișând
ramurile tale.

Fagule, fagule, de voi mai veni la tine,
fi-vei cum ai fost astă-noapte?

...Și când am mai venit odată, zăceai
învins. Securile te-au mistuit.

Orașul blestemat! Orașul...

DOARME PĂPUȘA...

Încet... tiptil... să nu o trezești!
Doarme păpușa... Și să strecoară lângă
mine, fetița mea, cu degetele puse pe buze,
cu obrații înbujorați de grijă de mamă și
în ochii ei arde veșnicia focului de femei,
care iubește, adăpostește și apără...

— Moartă în viața jucăriei, doarme în
micuțul ei pătușor, în hăinuță de mătase,
cu horbotă de dantelă la gât, cu mînuțele
puse la olaltă: păpușa doarme.

— Și parcă și clasornicul ticăie tăcut,
parcă și perdelele de fereastră au uitat
să legene miresmele de seară, parcă și
pasărea moartă de pe soclu închide în
ciocul ei tăcerea... doarme păpușa...
tiptil să nu se trezească!

— Și apuc în brațe pe fetița mea și
număr clipele cu sărutări dese, răsufierea

---

mi se leagă de răsufierea ei, privim cu iubire și teamă păpușa care doarme... doarme dusă...

— O, dacă s'ar trezi, ar începe să plîngă, căci n'are mamă ca noi, căci i-ar fi sete și foame, căci ar dura-o ceva, poate ar cere și ea cum cerem noi: pâine, zahăr, căldură, flori, argint... poate ar scutura-o și pe dânsa furtuna și ar cădea lacrimile ei ca picuri de durere pe măsuta albă.

— Incet... tiptil... Doarme păpușa.

— Și alungăm musca să nu o trezească bîzîitul aripilor.

— Doarme păpușa.

FEREȘTILE SATULUI.

Ce tăcută-i tăcerea. În lacul de alături arare-ori cade câte o frunză de sălcie. Stelele au pătat cu aur luciul apei, sălciile par'că sunt țesutul negru al unei mâini maestre — drumul țării ridică praful ca un fum alb. Vântul lunecă prin firele de iarbă periînd țarina.

Ce tăcută-i tăcerea.

Și fereștile caselor sunt toate-toate cernite. Dorm obosiții îmbrățișând visele frumoase pe perna lor.

Și trec pe uliți, cu umbra mea, care mă urmărește șăgalnică. Fereștile licăresc negre, în razele de lună, lumina lumească le-a uitat.

Fereștile cernite.

Și de-odată, din fundul satului pornește un drumeț. Toiagul lui este de argint,

---

barba de spumă, cunună de smeură pe frunte — în urma lui ciripesc paserile, apele încep să sune, florile își desfac petalele, albine zumzesc — și drumețul bate cu degetul la fiecare fereastă.

Și fereștile să deschid, fețele zâmbitoare apar la geam — să luminează ulițele, câinii latră, cocoșii bat din aripi.

Drumețele, bate și la fereastra sufletului meu și trezește cu dimineață somnul meu.

Și drumețul este în vârful muntelui, apucă o rază de soare și să urcă în slavă — în urma lui rămâne mirosul de smeură și vântul, care neliniștește codrul.

PLUGUL.

Și nici odat' nu să întoarce.

Irina privea la plug și ofta: nimenea nu o să-l ducă...

Plugul ruginește în ocol, boii furați, țarina năpădită de bălării. Și Irina să roagă Maicii Preciste: Maica Domnului, copiii mor lihniți de foame! Dânsul zace alb și rece în depărtare și nu mai vine înapoi, războiul l'a târât, și a căzut asemeni unui măr roșu de pe pomul vieții... Brațele i s'au încrucișat în tăcere...

Și Maica Domnului dă poruncă îngerilor sprinteni: să apuce plugul Irinei. Și coboară din cer un cârd de îngeri și ară pământul Irinei din zori și până seara târziu...

Și privind Irina dimineața la ogorul ei, izbucnește strigătu-i de bucurie: plugul s'a

---

făcut de aur și brazde de argint trase în țarină...

Și Irina trezește satul cu țipetele ei: veniți, veniți și vedeți minunile Ingerii au arat cu plug de aur pământul nostru...

Și țărancele priveau cu ochii înlăcmați la Irina. Copii ei lihnii de foame plâneau împrejurul plugului ruginit...

Și Irina binecuvânta cu mâinile ei uscate pe Maica Precista...

ORBUL

Orbul zăcea între florile primăverei și se juca cu un fir de iarbă.

Zâmbetul lui era par'că micșorarea zâmbetului ceresc.

Și m'am apropiat de dânsul și l-am întrebat sfios:

„De ce zîmbești? Vezi frumusețe?”

„Văd multe flori... și în lacul iubirei să scaldă lebăda vieții... din celelalte țarmuri își trimete parfumul lumina, și sună fluerul lui Pan, și îndrăgostiții înșeală clipele cu îmbrățișarea lor... Cântă pasări albastre de-asupra unui soclu de marmură albă, și sclavi și sclave dansează împrejurul mesei încărcată cu vin, fructe și cupe de argint, în care strălucesc diamante mari, ca lacrămile dimineții între ramuri... Și strălucirea soarelui încunjoară fețele tinere pe-

---

rechi, căci a sosit mireasa din țara apelor
bătrâne, pe spetele elefantului și însoțită
de heruvimi...

O, cât de frumoasă-i viața!... păduri de
portocale... flori de vis... case fericite...
primăvară... o, viață!

Și orbul zîmbea și mă întrebă:

„Și tu? Ce vezi tu?

Și i-am răspuns încet:

„Văd o biserică, de pe a cărei turlă
a căzut crucea; iar în altar se sărută
Diavolul cu Războiul, și scheleturi cântă'n
chor în strană...

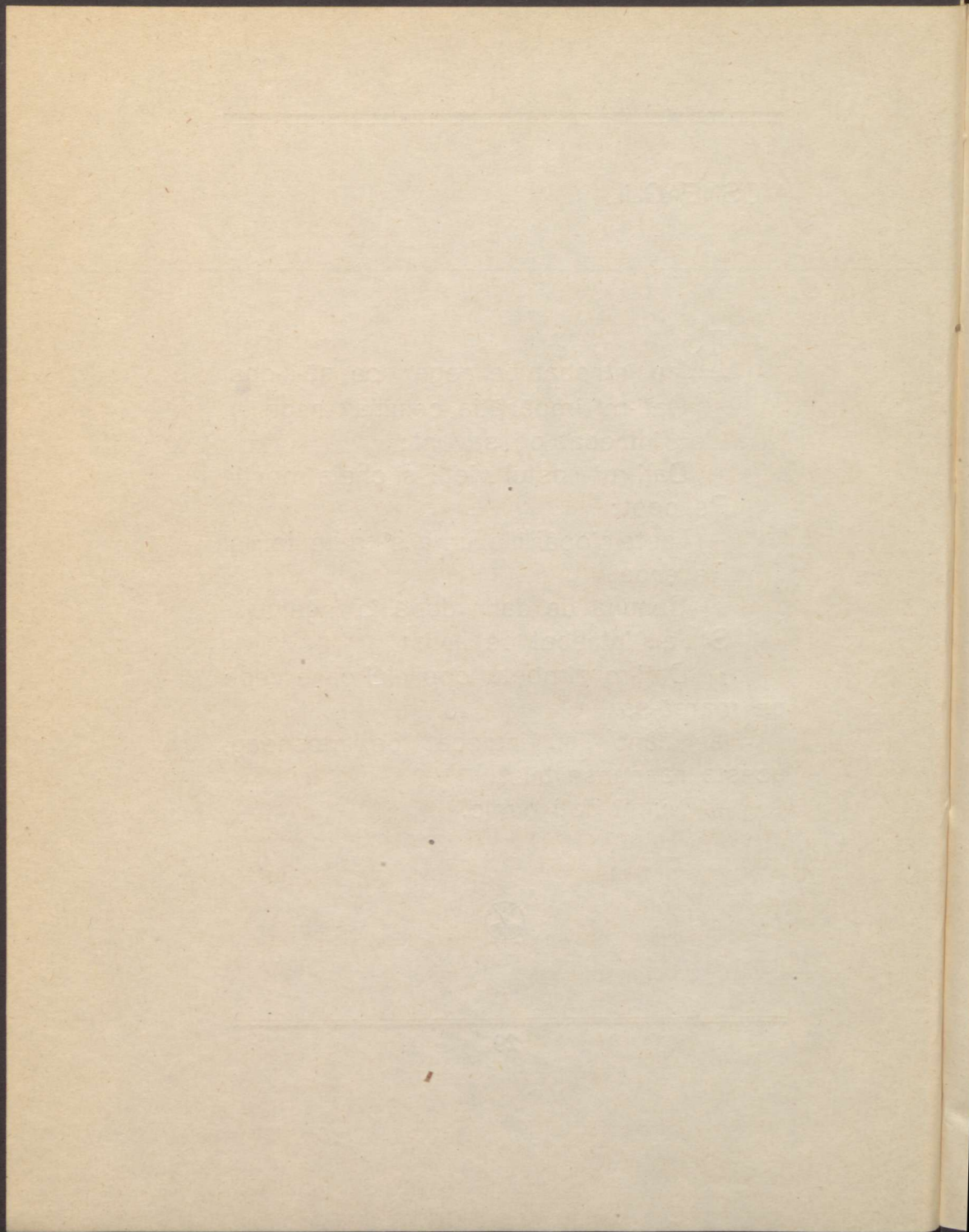

MOȘNEAGUL

L'au întrebat pe rege: ce să-i dea.
— Dați-mi împărăția celuil'alt rege.
L'au întrebat pe savant:
— Dați-mi rostul vieții și cheia morții.
Pe poet:
— Toate ciocârlile lumii și toate florile.
Pe erou:
— Cunună de dafin după învingere.
Și l'au întrebat pe artist:
— Dați-mi zîmbetul copilului care vede
pe mamă-sa..
Iar când l'au întrebat pe moșneag,
acesta răspunse trist:
— Nu-mi dați nimic,

CREDINȚA

În fața lui Dumnezeu care ședea pe pe un tron roșu, îngerii au târât un suflet legat în lanțuri.

— De ce l-ați adus în fața mea legat în lanțuri? întrebă Tatăl ceresc, cu compătimire și interes.

— L'am legat în lanțuri și l-am adus în fața Ta, pentru că spunea pe pământ, că nu crede în tine, căci nu te vede?.....

— Dumnezeu a început să râdă încât să cutremurau cerurile:

— Vechea poveste? Și de ce nu credea în mine? Întrebă pe sufletul răzvrătit.

Acela își ridică privirea:

— Nu te-am crezut căci nu te-am văzut nici-odată. Dar acum... văzându-te, îți cer iertare.

— Iertare! Iertare! Sunau vânturi, su-

---

flete, glasuri... Umbrele tremurau și ape triste murmurau: iertare.

— Te-am iertat! Spuse Dumnezeu. Și făcu semn să se ridice sufletul răzvrătit.

— Acela își desfăcu brațele și spuse în plâns:

— Arată-te tuturor, câți vor să te cunoască!

— Iar Dumnezeu răspunse șoptind:

— Nu să poate.

— Și de ce nu să poate? Îngână sufletul.

— Pentru că dacă m'ar vedea fiecare om, nici unul nu și-ar aduce aminte când lipsesc, că sunt.

— Și un înger începu să fugă după un curcubeu. Și îngerășii adunau în tolba lor de aur săgețile soarelui, iar orga ceriului începu să sune.

— Dumnezeu pe tronul-i, făcu semn nopții să plece plece pe pământ. Si sufletul se furișă în urma nopții.

CEL CE-ȘI SAPĂ GROAPA

N oaptea 'ntreagă ș'a săpat groapa.
Aburea lutul. Luna să miră pe cer.
Corbii croncăneau prin ramuri.

— O lume, te părăsesc. Caut limanul
alb, unde pasc oile sufletului și vremea, ca
o virgină, să întinde pe covor de strălucire.

Și săpă neconținut.

— Imi fac groapa, să scap de straița
durerii, să-mi odihnească trupul. Amin.

Și zângănea sapa.

În zori era săpată groapa. Ca o gură
neagră, ce așteaptă carne însângerață.

Și soarele vopsi aur pe pământ.

Și omul văzu în iarbă, pierdut un
portofel.

— Bani, Bani. Bani.

Sbieră răgușit de fericire.

Și scuipă în fundul gropii, în care hohotea adâncul — apucă banii, aruncă sapa și fluerând părăsi cimitirul.

FEMEEA

Să plictisea.

Nici bal, nici cavaler, nici flori, nici
danțuri, nici lăute.

Și plânsul o podidi.

Stai singură, ca o idee, ești părăsită
ca un om bun, ești caldă ca pâinea.

Nici iubire, nici îmbrățișări...

Pe pernă observă două muște. Și să
jucau și bâzâiau a dragoste.

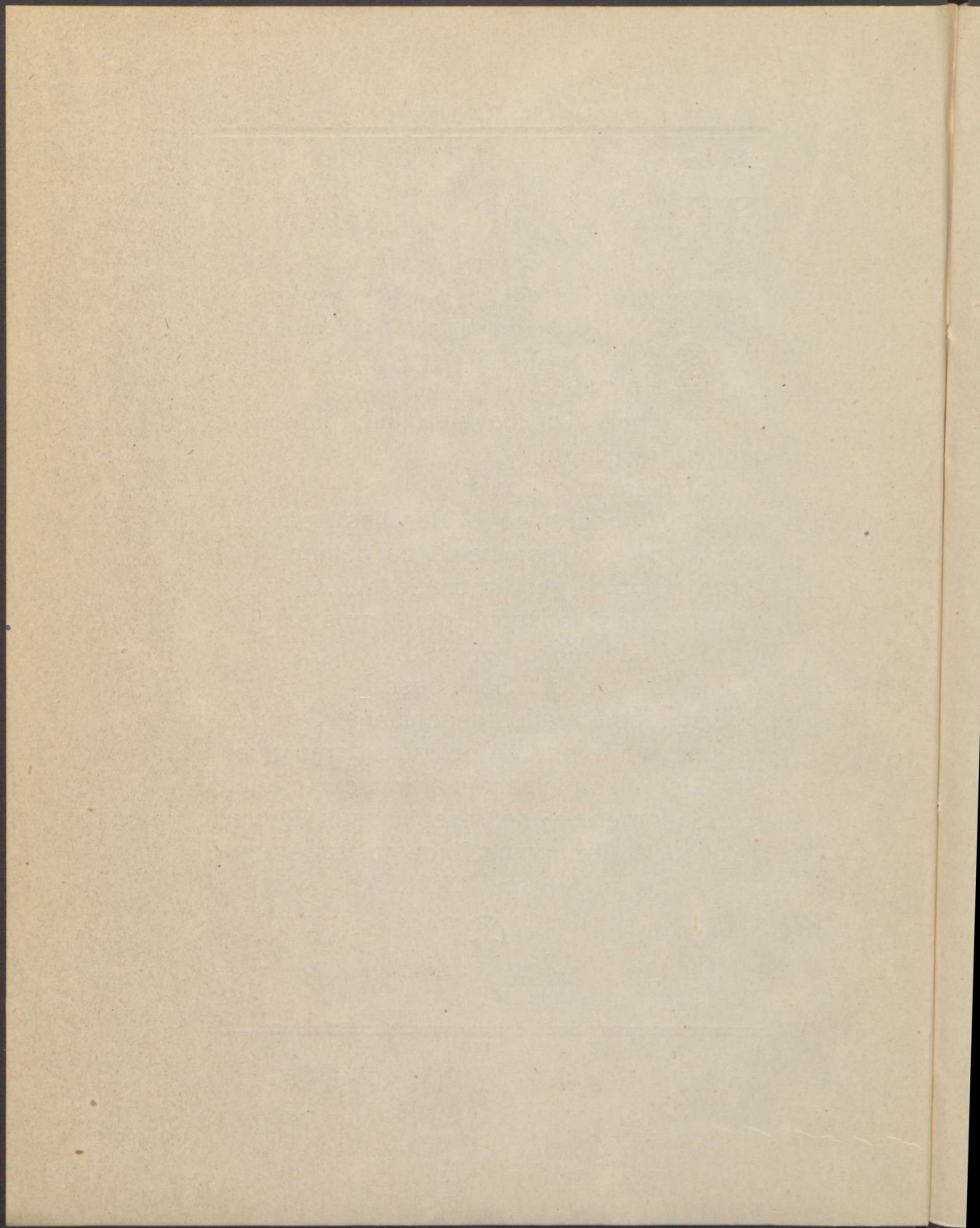
— Să iubesc! Să iubesc!

Și degetele ei să deschiseră. O muscă
este sclava femeii. A prins-o. Ii smulge ari-
pile, îi smulge picioarele și musca-i moartă.

Și femeea râde, i-se înroșesc obraji
de bucurie și murmură îndestulată femeea:

— Să nu vă mai iubiți...

POETUL

Gulerul paltonului ridicat... Fluera
vântul, fluera și dânsul.... În vânt fluera veș-
nicia — din el fluera sărăcia.... Să duce
palid acasă, din redacție, în zorii zilei.
Acuma, o odaie caldă — cu o femeie pri-
mitoare. și cu sobă fierbinte.... Acuma, un
somn lung, aducător de mușchi proaspeți,
de ochi curați, de inimă ușoară. Și cum
să gândește că să întoarce acasă, poetul,
simte că i să face și mai frig. Odaia rece,
patul obosit, căminul stins.

Să duce încet poetul pe stradă —
vardistul îl salută, singurul care îl cunoaște
și-l întâmpină cu căldură — într'o trăsură,
beți, doi cavaleri hăulesc după poet.....
Poetul cugetă: „iată, aceia își întunecă cu
sila mintea căci eu trebuie să fiu totdeauna

---

treaz“ — și să duce, ducând cu sine un mort, ce-și trăește viața.....

Ajunge acasă. Și când vrea să intre pe poartă — un câine îi sare în drum. Câinele privește la poet, poetul privește la câine. Și să înțeleg, Câinele nu fuge. Să sgudură în zăpadă. Și poetul mângăie pe câine și-i face semn.

Intră în odae. Câinele după el. Câine și poet să așează în pat. Câinele își freacă botul de mâinile reci ale poetului, poetul nu-l lovește, îi aruncă o coajă de pâine.

O trăsură trece iarăș pe lângă fereastră — acelaș glas, aceiași cavaleri, și cu glasurile lor râde vocea unei femei.

— Ah femee, femee, caldă, bună.... Pat cald. Odaie de mătase. Căldură,... Bogăție.

Și lacrimile curg din ochii poetului. Și spune încet, lunecându-și degetele pe capul câinelui; „dormi, câine, dormi“.

ZÎMBETUL

Lau legat în lanțuri și l'au dus în fața regelui.

— Care este vina lui? întrebă regele pe helebardieri.

— A ucis o femeie!...

— A ucis o femeie? strigă îngrozit regele, căci și dânsul avea femeie.*— Și de ce a ucis-o?

Helebardierii n'au știut să răspundă.

Atunci regele întrebă pe ucigaș:

— De ce ai ucis-o? Era bogată și i-ai dorit arginții?

— Nu stăpâne..., răspunse ucigașul. Arginții el nu mi-au trebuit.

— Ai vrut s'o umilești? A fost prădalnică, ori ușoară la minți? De ce ai ucis-o?

Ucigașul își ridică lanțurile, făcând un gest cu mâna:

— Am ucis-o pentru că am vrut să-i fur zîmbetul.

— Să-i furi zîmbetul?

— Ultimul ei zîmbet am vrut să i-l fur I.,

— Și de ce ai vrut să-i furi ultimul zîmbet?

— Ca să nu-l prade pe trubadurul care-i cânta nopți întregi.

— Și ce-ai făcut cu trubadurul? întrebă regele,

Ucigașul spuse încet:

— Am furat zîmbetul din urmă al femeii, ca să răsară cea dintâi lacrimă curată în ochii poetului.

Și regele porunci helebardierilor să taie în bucăți pe ucigaș. Iar pe buzele ucigașului apăru zîmbetul furat dela femeie și regele să cutremură de pofta sălbatecă a furtului...

UN PLUG RUGINIT

Un plug ruginit am văzut în băătură. Stătea tăcut și obosit. Roțile-i încinse în noroiu, fierul tocit, și jugul pleostit; unde-i cel-ce l-a cârmuit, cel-ce și-a arat brazda credinței în scârțăitul lui, unde-i doina care l'a purtat și unde-s mâinile ce l-au dus? Plugul stătea tăcut și obosit.

Avut'a ochi albaștri și plete bălaie, frunte de zăpadă și buze de fragă cel-ce te ducea plugule, plugule? O, câtă rugăciune s'a pus pentru truda și izbânda roților tale, o, câte lacrimi și zimbete au svâcnit în brazda ta neagră, o, plugule, plugule al cui ai fost?

Și stă tăcut și obosit plugul în băătură, corbii coboară pe el și rugina îl roade. Roțile-i nu să învârt, fieru-i nu să aprinde, doina nu-l trezește. Și nu sună pocnet de

---

biciu și nu hăulește flăcăul... O, plugule al
cui ai fost?

Cine te-a dus, cine te-a muncit, cine
s'a bucurat de brazda ta? Și noaptea, când
lumea doarme și colibele tac, din negură,
din mormânt vine cineva acasă și apucă
fierul și injugă boii și ară, tot ară. Și
toată noaptea ară și scânteiază plugul și
brazda să înșirue tot mai lungă... Doar lui
i-au rămas orfani copiii.

Un plug ruginit.

CLACĂ

Șapte fete torc din fuior, șapte fete plâng.

Bătrânul scripcar își sdrângănește strunele, căci vântul urlă la ferești.

Și șapte fete torc din fuior și firul îl deapănă din suflet. Și firul este tot mai negru și lacrimile să leagă în salbă.

Bătrânul scripcar cântă din strune, căci vântul urlă la ferești.

— Au fost șapte flăcăi rumeni, inima lor curată, ochii frumoși, părul ca pana corbului, dinții ca măgelele.

Și plugul fugea supt mâna lor și doina le-o gonia ciocârliă și brazda pe care au arat-o încercuia o lume.

Au fost șapte flăcăi și șapte leșuri s'au făcut și nimeni nu i-a sărutat, căci

---

corbi sătui au zăcut pe inima lor și ciocul
corbului i-a îndrăgit.

Și șapte fuioare sbîrnăie și șapte fete
plâng.

Și bătrânul scripcar aruncă lemnul su-
nător și-și îngroapă fața hohotind în mâini...

Firul să țese din suflete, șapte fete
torc, toată noaptea torc.

Și palide le află zorile, căci firul nu să
mai sfârșește.

ȘOAPTE DE CODRU

ooo Si a fost seară grea, seară, care plânge și oftează, când luna aruncă raze tari, sulii de argint...

Norii erau de fier negru, îmi era teamă să nu cadă pe noi — ah, și te țineam atât de sfios în brațele mele, par'că ași fi ținut în brațe aur.

Și în iarbă răsufila parfumul fragilor... Fragi dulci, fragi roșii, fragi mari, ca simburile de... rodii uriașe.

În ele vorbea dragostea coaptă, mirosul lor adânc ne chema, ne fura sufletul și ne cânta în urechi imnurile vieții: „veniți veniți și sărutați dulceața fragilor coapte, sărutați roșeața lor, căci vin anii albitori, vin anii aducători de alte pofte și dureri... Veniți, veniți“ — șoptiau în iarbă fragile.

Draga mea, ți-ai așezat capul pe sînul meu dospit de suferințe. și priviai cu ochii tăi flămânzi în fața mea palidă și șoptiai:

— Fragile, fragile.... simți parfumul lor?

Și așezându-ți mîna rece pe fruntea mea fierbinte, ai fi vrut să-ți răspund plângând:

— Mi-e teamă de chemarea lor..., Ah, ele ne chiamă la înțelepciunea fierbinte a miezului de noapte, ele ne lămuresc razele de lună și bătaia svăpăiată a inimei. Ele ne amenință cu dulceața lor, ne amenință cu trecerea eternelor treceri — ele spun că vine rostul vremii: vine trecerea trecerilor....

— Și ți-am îngropat în mîini fața ta fecioară și am zis încet, tremurând de sângele înfierbântat:

— Inger.... Inger.... Vino să ne ducem de-acî, la plopîi cei cuminți, la ramurile lor bătrîne, peste care a trecut de atâtea ori fîlfîitoarea moarte.... Vino să ne ducem la plînsul de isvoare, pe care-l veghiază

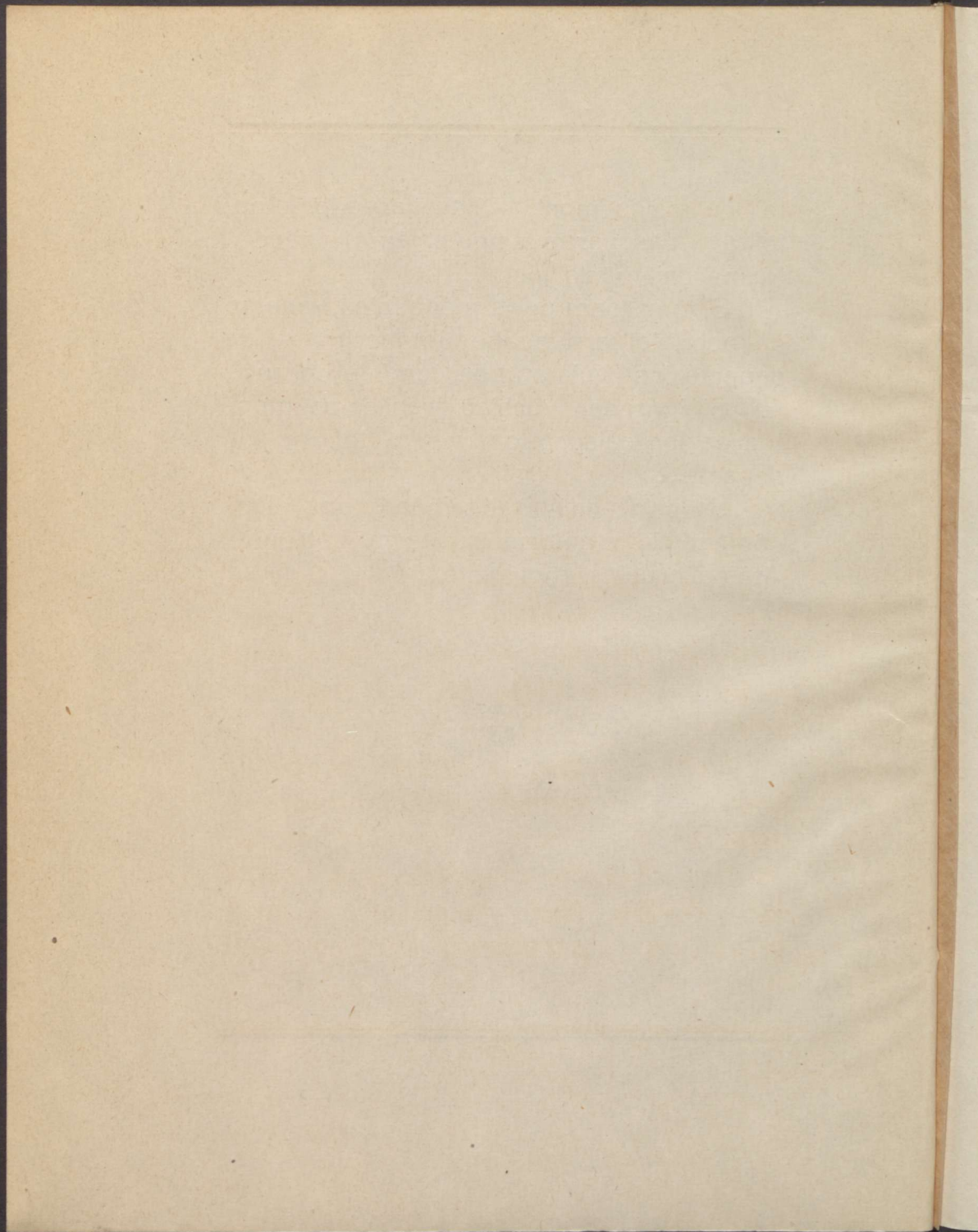
teii cu miros mort — răsuflarea lor e potolită — răsuflarea lor nu chiamă la păcat... Nu ne chiamă la viață....

Si cum ți-am prins mâna mică, vedeam că ochii tăi ard boabe de lacrimi — de departe însă vuia atât de cuminte codrul..

Si în zadar vorbeau fragile, ademenitoare lor căldură o simțiam tot mai de departe....

Si prinzându-ne de mână, am ajuns cântând în cimiterul cu taine bătrâne.... Atâtea cruci și morminte....

INTÂLNIRE.

Glonteale l-a pironit. În nările nasului pătrundea mirosul adânc al pământului, de-asupra căruia plutește veșnicul albastru.

În piept începu să-i plângă inima, căci simțise și ea, că să desparte cineva.

Pușca zăcea moartă, cu gura tăcută, scânteetoare de tăcere. Și să împleteau cununi de raze de soare, sunau toate apele și toți arborii și toate, toate păreau învăluite în roșu.

Ochii soldatului să aținteau în praf. O floare..... Un trandafir veșted, aruncat de vânt ori de mână. Un trandafir alb, ca mireasa. Degetele răcite își adună cea din urmă putere, ridică floarea până la gură. Buzele sărută pătimase și frâng cuvântul:

— Trandafir.... frate.
Și mor alături soldat și floare.
Parfumul florii învăluie trupul chinuit.
Dormiți.

EPILOG

I. Feciorulul meu

|| Ți dormi visele tale pe perne de vrajă
Și stelele îți sclipesc, ca lăcurici pe fe-
[reastră,

Luna e un măr de argint
Noaptea o răsufare neagră, pe care-o
[simți ca pe-o liniște,

Și nu te cere chinul înțeleșului.

Ochi buni ochi mici, voi nu vedeți în
[lume-afară

Privirea voastră să oprește la zâmbetul
[de mamă,

Mâini albe, mâini gingașe, voi, n'ați ridicat
[greutatea cărtei,

Și n'ați închis în degetele voastre chemarea
[și îndemnul condeiului;

O, feciorașul meu, tu liniștit și alb copil,
Cu mâinile tale n'ai ridicat încă sabie și biciu,

Să lovești, să ucizi la comandă,
Cu mâinile tale încă n-ai numărat arginții
Ce ți să dau pe visuri și dureri.
In pașii tăi sunt amortite țințele
Ce te vor duce la izbândă ori la
[moarte
Picioarul nu ți-a sângerat de spinii
[drumului,
Căci numai raze de soare ți l-au
[sărutat,
Trupșorul tău sfânt și virgin legat în fășii,
O, de-ar rămânea în albul lui lăcaș,
De nu l'ar smulge vântul nemilos în
[noapte,
Să crească jalea ta ca floarea,
Să-ți crească zâmbetul în ură,
Și visele să ți-se spargă ca borcane,
Căzându-ți sufletul din ele
Ca singur să rămâi cu lacrimi.
Tu dormi.
Afară lupta-i mare: înăbușiții au căzut la
[țernă,
Căci s'au ucis iubindu-să.

Ascultă cum răsună valea lumii de strigăte
Și câte hoituri să leagănă în ceață.

Câte guri calde pecetluiesc cu blestem pă-
[mântul

Vopsind firele de iarbă cu sângele lor tânăr,
Câte brațe să frâng pe grilajul de fier al
[temniței,

Și să îneacă în abis sufletele albe, dornice
[de viață,

Urue grele roți, lanțurile sună,
Pornesc cu vuet mărire să frângă catarguri,

Și pretutindeni jertfa: un suflet,

O viață jertfită pe fiecare altar,

Tu dormi.

Fluturi de aur... câmpii de mătase... râuri
[de miere

Ingeri ce fâlfăie aripi, ca'n teatru.

Tu dormi.

Și cântecul mamei este simfonia bizară

Ce te leagă de noi.

Tu dormi...

O, trezirea ta cu mine

Trezirea ta în viață!

Să fi și tu pândaș al roții morții,
S'aștepți ieșirea unui număr fericit
Din loteria sorței.
Să te lupți și tu sfinții de pe părete,
Să te închini și tu, când te-a strâns în brațe
[suferința...
Să te târăști pe genunchi pentru pâine,
Să-ți gârbovești spinarea ca să-ți mistue
[plăcut burta.
Să maimuțești eterna prostie omenească,
Infulecând lacom cozonacul tradiției,
Să lauzi păcatele strămoșești,
Și să fi un coeficient al celor mari.
Cu care să se joace totdeauna:
În foc trimes, în șanțuri aruncat,
Cu nopți nedormite, cu păr cărunt,
Trudit să cazi, asemeni unui dulău râios.
Să fi și tu, ca noi cei mulți,
Ce am venit trimiși de stele,
Să găfăim în mocirlă afundați,
Să fi și tu OM, unul care are trecut și viitor
Jucător la loterie, nemoștenind decât nu-
[mărul 13.

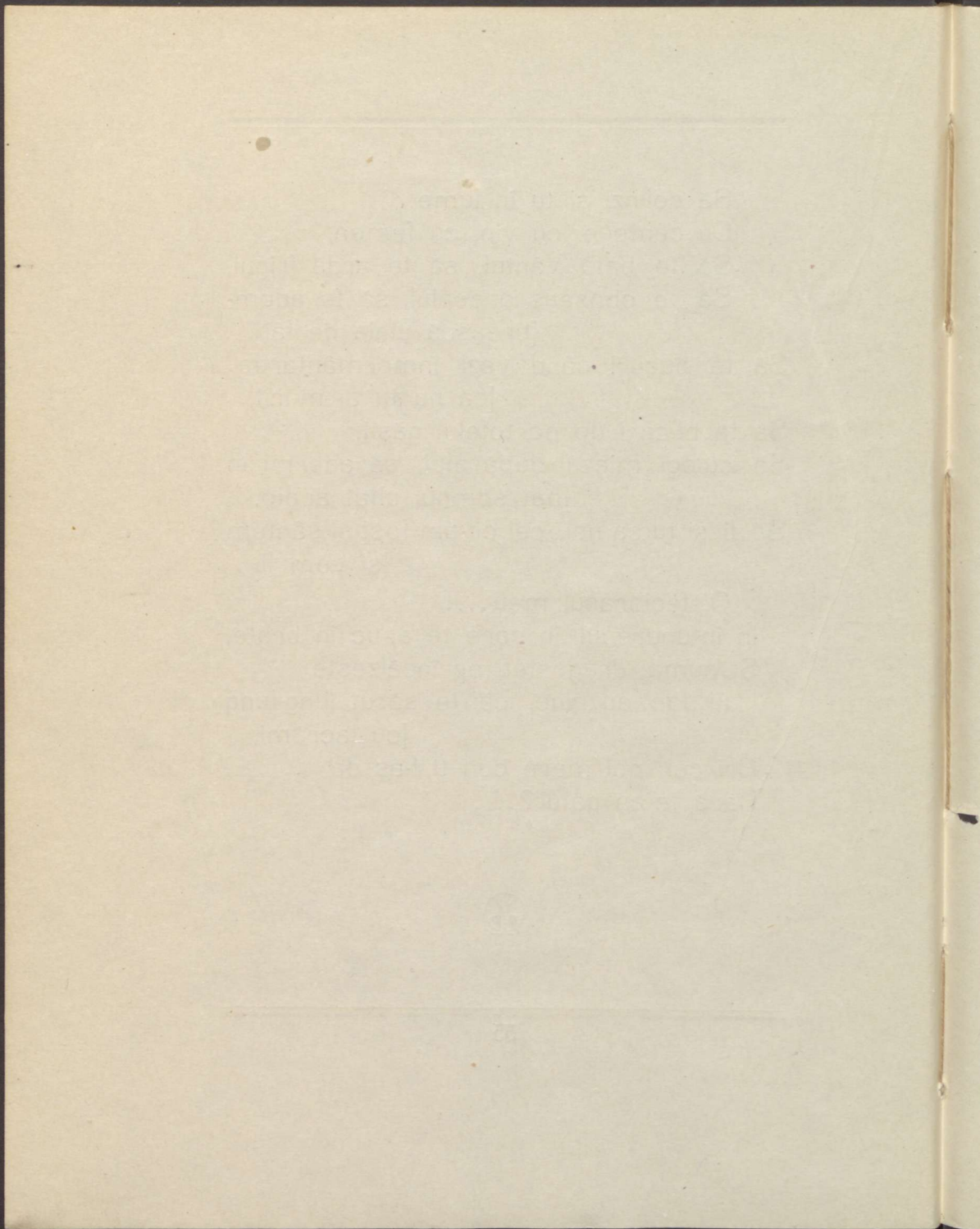

Să colinzi și tu în lume
Cu cântece, cu vin, cu femei,
Să te bată vântul, să te ardă frigul,
Să te obosească dealul, să te adum-
[brească claia de fân
Să te bucuri când vezi înmormântarea:
[că nu tu ai murit
Să te bucuri de portofelul găsit,
Să culegi miezul după alții, să adormi în
[pat somnul uitat acolo,
Să fi și tu ca noi, cei ce-am fost și sântem
[și vom fi.

O, feciorașul meu....
În întunerecul în care te apuc în brațe,
Și numai dragostea ne încălzește:
Îți fac eu bine, că te sărut lung-lung
[cu lacrimi,
Ori cel mai mare bun ți l-aș da
Dacă te-aș găti?....

II. Mamă...

Mamă dragă tu te duci,
Și mă lași aici în lumea largă,
Ca să caut inima în care ncape
Dragostea ta pentru mine.
Mâna albă care m'a păzit,
Și care-mi făcu semnul iubirii
Când furtuna scutura fereasta
S'a răcit.
Pieptul cald, perna păcii și-a iubirii,
S'a albit, și capul meu odihnă
În zadar va căuta.
Tu te duci,
Căci te cheamă steaua și pământul
Ca să ți-se 'nchidă ochii
Pentru veșnicia strălucită.
Mamă dragă tu te duci,
Și rămâi în inima-mi acasă
Ca un musafir
Ce nici când nu părăsește casa lui,

Și te voi chema
Când va bate vântul și va înflori grădina
Când va plânge codrul.
Mamă dragă tu te duci,
Căci te chiamă glasul ce e veșnic și curat,
Glasul vremii, ce colindă de-asupra noastră.
Și zadarnic te rețin
Tot mai rece-i fruntea ta senină
Impletitu-s'a cununa
Suferințelor eterne.
Tu te duci.
Pe-a chinurilor navă
Tu plutești pe marea veșniciei
Li liman de ciază, și licărește vraja
Flori de moarte ți-au trimes salut,
Ți să 'nchină frânt
Arborele vieții mele.
În zadar te cer și te rețin
Brațele nu pot să te oprească
Tu te-ai desfăcut,
Și nu te mai leagă
De iubirea mea nici o gândire

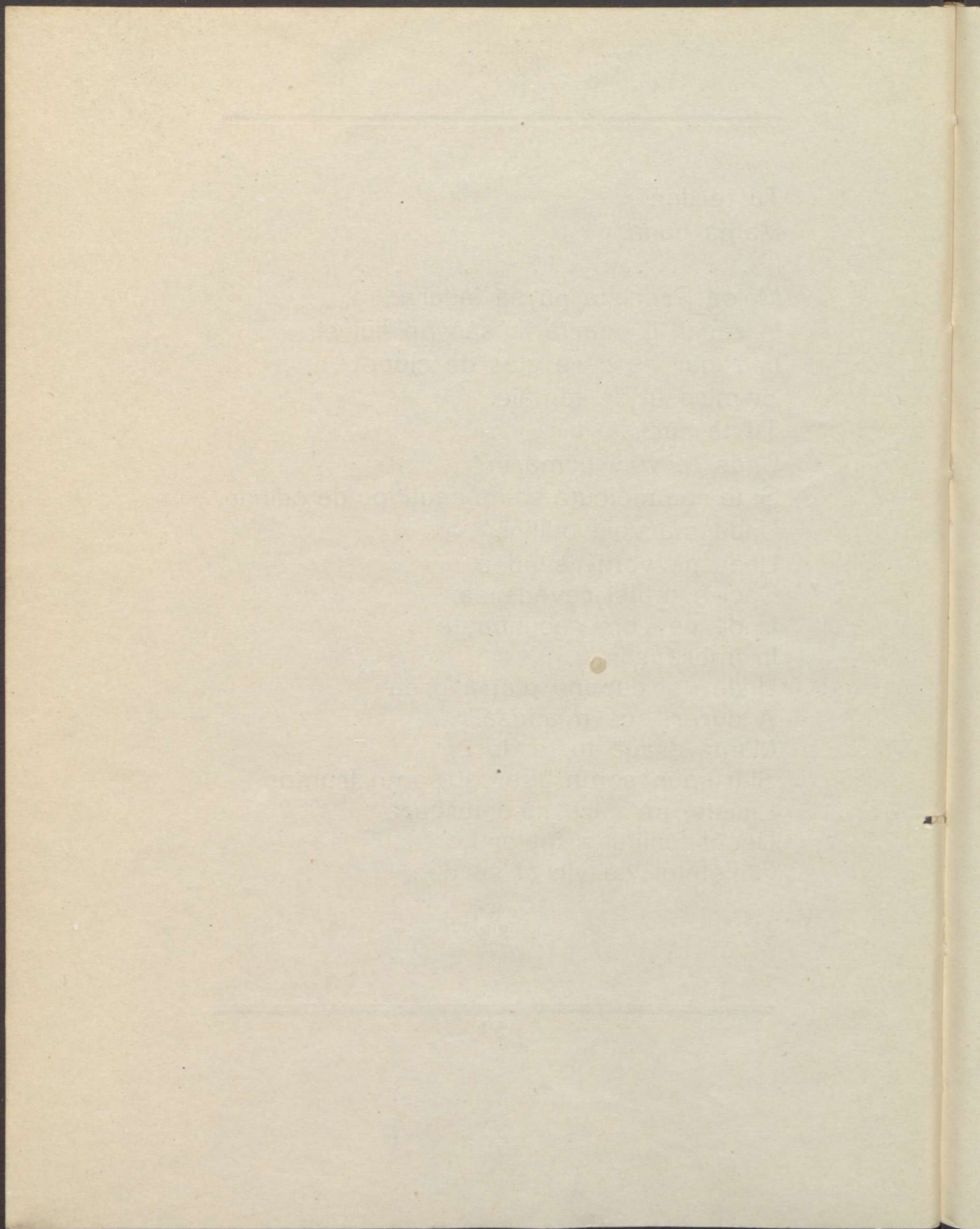

Tu te duci
Mamă bună.

. . . . .
Maica Precistă nu să îndură
În zadar îl poartă 'n sân pe fiul ei,
În zadar aş cere glas de clopot
Şi mirosul de tămâie.
Tu te duci,
Unde te voi urmări
Şi te rog măicuţă să-mi cauţi loc de odihnă,
Unde mă voi odihni,
Unde ne vom revedea
Căci e totuşi revederea
Unde ne vom recunoaşte
În îmbrăţişări,
Unde voi depune piatra grea
A durerii, ce m'apasă.
Mamă dragă tu te duci
Şi-ţi spun somn uşor şi somn frumos
Linişte, pe care nu-o turbură
Decât fâşiiitul aripelor
Sufletelor ce vin şi să duc.

UMBRA

În soare se ducea omul și florile îi râdeau în cale, îl atacau trilurile privighetorilor și omul își târa în urmă, ca pe o neînfăptuită ființă: umbra.

— Și umbra îl urmărea și-l petrecea cu credință, cum cu credință urmărește visul noaptea și căldura tinerețea. Și nedespărțiți om și umbră, ca o conștiință neagră a unui suflet alb, se petreceau om și umbră.

— Omul și umbra lui, când unul înainte, când altui în urmă — numai noaptea, când luna era gătită de noapte, nu s'au urmărit. Omul și umbra lui, prieteni și dușmani, fugind și gonindu-se când umbra mai mică, când omul mai mare și soarele lumina deasupra lor.

— Și când au uruit lanțuri în curte,
și au pornit țipete să semene pământul,
soarele aprins de sânge a văzut îngrozit
că umbra fugea singură, căutând omul,
care i-a dat ființă și nu-l găsisese nicăirea.
Și, părăsită, sbura căutându-și omul.

— Și omul se cufunda tot mai adânc.
Și umbra să ridica tot mai tare în ceață...

SUMAR:

	Pagina
1. DUMNEZEU MI-A ZIMBIT	4
2. DE CE NU DORMI?	7
3. VÂNTUL	11
4. IN O SEARĂ FRUMOASĂ	13
5. SINGUR IN CODRU	17
6. DOARME PĂPUȘA	21
7. FERESTILE SATULUI	23
8. PLUGUL	25
9. ORBUL	27
10. MOȘNEAGUL	29
11. CREDINȚA	31
12. CEL CE-ȘI SAPĂ GROAPA	33
13. FEMEEA	35
14. POETUL	37
15. ZÂMBETUL	39
16. UN PLUG RUGINIT	41
17. CLACĂ	43
18. ȘOAPTE DE CODRU	45
19. ÎNTÂLNIRE	49
20. EPILOG	51
21. UMBRA	61

Átadva: O. Sz. K.-nek
35.568-1940 IV számú
V. K. M. rend alapján.

